

Kommentti Capoten esikoisteokseen | Maailmankirjat

Aleksis Salusjärvi **Truman Capote**: *Kesän taittuessa*, suom. Kaijamari Sivill, Tammi 2007

Truman Capote on amerikkalaisen kirjallisuuden eturivissä. Lauseen tasolla se tarkoittaa johdonmukaista kerrontaa, juonikeskeisyyttä, proosamaista proosaa, lukijan ajattelemisen ajattelemista. Sanalla sanoen: illuusion synnyttämisen taitoa. Tällaisessa kirjoittamisessa ongelmaksi nousee helposti proosan käsitteen kaventuminen: diversiteettiä vaativa kysymys: *mitä on kirjallisuus* tuntuu saavan vastauksen, joka ei kuvaa ihmiselämän merkitystä kovinkaan kummoiseksi.

Truman Capote haluaa kirjoituksellaan antaa ymmärtää ymmärtäneensä: koska asetelma oli tämä, ei lopputulos voinut olla muu kuin tämä.

Kirjoittajakoulutuksen esikuvana hän kuitenkin käyttää satoja sivuja siihen, että hän *näyttää* sen sijaan että kertoisi kahdella sivulla. Kielikuvien taitoa Capotella selvästi tosiaan on. Ei jää epäselväksi etteikö hän olisi kerännyt niitä järjestelmällisesti:

Tähdetön iltataivas oli laskeutunut heidän päälleen kuin ruumisarkun kansi, ja katu onnettomuuksien lehtikojuineen ja surisevine neonvaloineen näytti venytetyltä, liikkumattomalta ruumiilta. Jalkakäytävä kiiksi märkänä värivalojen sähköisestä sateesta; kostean loisteen tuhrimat ohikulkijat vaihtoivat väriä vilkkaasti kuin kameleontit... (Capote, s.75)

Kuin-sana toistuu kuvauksissa tautologiana, osoituksena rinnastuksen kyvystä sekä proosan kömpelyydestä. Näistä kuvauksista syöksytään tilanteisiin, replikointiin. Myöhemmässä, kypsemässä proosassaan, Capotelta ei varmasti tällaisia lastentauteja ole yhtä helppo todeta.

Torjuvat ajatukset nousivat päällimmäisinä mieleeni suljettuani *Kesän taittuessa* -kirjan. Ehkä selvimmin siihen vaikuttaa teosta attribuoivat lisät: esipuhe, jälkisanat, Huomautus tekstiin -teksti sekä teoksen lopettava Truman Capoten paperit New York Public Libraryssa -teksti. Näiden lisäksi tulevat tietysti kirjan kansilehden sisätaitteet, jotka kaiken aikaa kertovat kuka tosiaan oli Truman Capote ja miten tämä kirja päätyi ilmestymään postuumisti sekä takakannen naamakuva nuoresta proosan niskaotteen sekä useaa naista saaneesta miehestä kirjailijantupakka sormiensa välissä.

Lukijana tulee väistämättä tunne, ettei minua enää tarvita, sillä tämä kirja on jo saatu hallintaan. Se on todettu tärkeäksi näytteeksi nuoren kirjoittajan kehityksen käynnistymisestä.